

PRAKTISCH

Dieren die als huisdier toegestaan zijn

Het houden van huisdieren is aan regels gebonden. U moet bijvoorbeeld goed voor uw dieren zorgen. Wat veel mensen niet weten, is dat niet alle dieren zomaar als huisdier gehouden mogen worden. Sommige dieren mogen alleen gehouden worden als er aan bepaalde voorwaarden wordt voldaan. Er zijn ook dieren die helemaal niet (meer) als huisdier gehouden mogen worden. Dit kan verboden zijn vanwege internationale regelgeving, of vanwege regels in Nederland zelf.

Wereldwijde regelgeving

Er zijn wereldwijd meer dan 6600 beschermde diersoorten (en meer dan 34000 beschermde plantensoorten). Deze soorten worden beschermd door CITES (Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora). CITES is een internationale overeenkomst waarbij afspraken gemaakt zijn over de handel in bedreigde dier- en plantensoorten. Duidelijke en praktische informatie over CITES vindt u ook op <https://www.rvo.nl/onderwerpen/cites>.

CITES Appendix

Binnen CITES bestaan drie verschillende beschermingsniveaus: CITES Appendix I, II en III. De dieren die het strengst beschermd zijn, omdat ze met uitsterven worden bedreigd, staan vermeld op CITES Appendix I. Dit houdt onder andere in dat handel van wildvang dieren verboden is. Ook handel in eerste generatie nakweek (in gevangenschap geboren dieren; de zogeheten F1 generatie) is niet toegestaan. Voor soorten op Appendix III zijn de regels het minst streng.

Europese regelgeving

EU Bijlagen

In de Europese Unie (Eu) zijn de bedreigde dier- en plantensoorten ingedeeld in verschillende bijlagen bij de Basisverordening EG338/97: EU Bijlagen A, B, C en D.

De soorten op Bijlage A zijn het strengst beschermd. Bijlage A komt grotendeels overeen met CITES Appendix I, maar heeft ook toevoegingen. Dieren op Bijlage A mogen, net als dieren van CITES Appendix I, alleen onder strikte voorwaarden gehouden worden. Voor soorten op Bijlage D zijn de regels het minst streng.

Unielijst invasieve exoten

Europa kent ook regels om flora- en faunavervalsing tegen te gaan. Faunavervalsing is het introduceren van dieren in een gebied waar ze oorspronkelijk niet thuishoren. Er geldt een Europees verbod op bezit, handel, kweek, transport en import van een aantal schadelijke exotische planten en dieren. Deze exotische soorten staan op de zogenoemde Unielijst. Dit is geregeld in Verordening (EU) nr. 1143/2014 en Uitvoeringsverordening (EU) 2016/1141. Sommige reptielen en amfibieën mogen om die reden niet gehouden worden als huisdier.

De Unielijst vindt u onder andere op de website van de NVWA:

<https://www.nvwa.nl/onderwerpen/invasieve-exoten/unielijst-invasieve-exoten>.

Nederlandse regelgeving

In Nederland geldt de Omgevingswet (sinds 01-01-2024 is dit de opvolger van de Wet Natuurbescherming). Hieraan gekoppeld zijn:

- Omgevingsbesluit
 - Besluit activiteiten leefomgeving
 - Besluit kwaliteit leefomgeving

- Omgevingsregeling

De CITES overeenkomst en de EU-regelgeving worden binnen deze Omgevingswet geregeld. Verder staat erin dat veel inheemse diersoorten in Nederland niet uit het wild gevangen mogen worden en niet zomaar gehouden mogen worden.

Naast de Omgevingswet kent Nederland een Wet dieren, met daaraan gekoppeld:

- Besluit houders van dieren
- Regeling houders van dieren

U kunt bovenstaande wetgeving bekijken op <https://wetten.overheid.nl/>.

In de Regeling houders van dieren staat de Huis- en hobbydierenlijst (voorheen Positieflijst Zoogdieren). Op deze lijst staat vermeld welke zoogdieren in Nederland gehouden mogen worden. Zoogdieren die niet op de lijst staan, mogen niet gehouden worden. Meer informatie hierover vindt u door op <http://rvo.nl> te zoeken op 'Dieren op de huis- en hobbydierenlijst'.

In de toekomst zullen er ook Huis- en hobbydierenlijsten voor andere diergroepen opgesteld worden.

Gemeentelijke regels

Gemeentes kunnen aanvullende regels opstellen met betrekking tot het houden van dieren. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om giftige dieren, maar ook voor minder gevaarlijke dieren is het mogelijk dat er regels zijn opgesteld in de Algemene Plaatselijke Verordening (A.P.V.) van de gemeente.

Als u in een huurwoning woont, is het mogelijk dat de woningbouwvereniging regels heeft met betrekking tot het houden van bepaalde soorten huisdieren. Datzelfde zou ook het geval kunnen zijn als er sprake is van een gekocht appartement in een complex waar een Vereniging van Eigenaren (VvE) regels over het houden van dieren heeft opgesteld.

Welke dieren mogen als huisdier gehouden worden in Nederland?

Met name bij exotische dieren is het voor mensen niet altijd duidelijk of deze dieren ook als huisdier toegestaan zijn. Zeker als u overweegt om een niet veel voorkomend dier aan te schaffen, is het verstandig dat u dit eerst uitzoekt. Zo voorkomt u dat u een overtreding begaat, of bijvoorbeeld onvolledige papieren bij een dier krijgt.

Uiteraard is het voor alle dieren ook ontzettend belangrijk om u van te voren uitgebreid te verdiepen in de juiste manier van houden, zodat het dierenwelzijn niet geschaad wordt. Juist bij exotische dieren is er vaak specifieke en soms specialistische kennis nodig om op de juiste manier voor het dier te kunnen zorgen.

Het gaat te ver om op deze plek een volledige lijst van alle dieren te publiceren die wel, of juist niet gehouden mogen worden in Nederland. U kunt met behulp van onderstaande informatie zelf nagaan of een dier in Nederland als huisdier toegestaan is en welke regels er gelden.

CITES Appendix en/of EU Bijlage

Of dieren op een CITES Appendix of EU Bijlage (Basisverordening EG338/97) vermeld staan, kunt u nakijken op Species+. Zoek daarvoor eerst de wetenschappelijke naam van het dier op en vul deze

in de Species+ zoekmachine in: <https://speciesplus.net/>.

TIP: Op de website van Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) staat een handig CITES-stappenplan dat u kunt volgen. Kijk op: <https://www.rvo.nl/onderwerpen/cites/cites-soort>.

Dieren met een vermelding op CITES Appendix I en/of EU Bijlage A kunnen uitsluitend gehouden worden indien:

- Er bewezen sprake is van minimaal tweede generatie nakweek (F2, F3, F4 etc.).
- U over de juiste papieren beschikt.
- U de juiste administratie bijhoudt.

Unielijst invasieve exoten

De dieren die verboden zijn om als huisdier te houden, omdat ze op de Unielijst invasieve exoten vermeld staan, kunt u vinden in Uitvoeringsverordening (EU) 2016/1141.

TIP: Op de website van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) vindt u een handig overzicht van deze verboden invasieve exoten: <https://www.nvwa.nl/onderwerpen/invasieve-exoten/unielijst-invasieve-exoten>.

Dieren in het wild (Nederlandse wetgeving)

In hoofdstuk 11 van het Besluit actieve leefomgeving uit de Omgevingswet (te vinden op <https://wetten.overheid.nl/>) staat aangegeven welke activiteiten met betrekking tot dieren (en planten) in het wild zijn toegestaan en onder welke voorwaarden.

Huis- en hobbydierenlijst toegestane zoogdieren (Nederlandse wetgeving)

Bijlage 1 van de Regeling Houders van dieren (te vinden op <https://wetten.overheid.nl/>) toont de Huis- en hobbydierenlijst (Positieflijst Zoogdieren). Hierop staan de zoogdieren vermeld die in Nederland gehouden mogen worden. Deze informatie kunt u ook vinden door op <http://rvo.nl> te zoeken op 'Dieren op de huis- en hobbydierenlijst'.

Voorbeelden van dieren die niet, of alleen onder voorwaarden, gehouden mogen worden

Voorbeeld CITES Appendix I en EU Bijlage A van Basisverordening EG338/97:

- De grijze roodstaartpapegaai (*Psittacus erithacus*) staat sinds 2017 op CITES Appendix I en EU Bijlage A. Deze dieren mogen nog wel gehouden en verhandeld worden, maar uitsluitend als nakweek van minimaal de tweede generatie (F2, F3, F4 etc.). Als u zo'n dier heeft, moet u de herkomst kunnen aantonen, of aan kunnen tonen dat u het dier al voor 2017 in uw bezit had. Ook geldt voor deze beschermde dieren een merkplicht: het dier moet gechipt zijn of een naadloos gesloten pootring hebben (die direct na de geboorte is aangebracht). Verder moet u een juiste administratie bijhouden. Meer informatie over de wetgeving rondom grijze roodstaartpapegaaien vindt u op <http://rvo.nl> en op www.licg.nl.

Voorbeelden Unielijst invasieve exoten:

- De roodwang-, geelwang-, en geelbuikschildpad (*Trachemys scripta*) werden vroeger veelvuldig gehouden. Deze dieren staan per 2016 op de Unielijst invasieve exoten en mogen nu niet meer gehouden en verhandeld worden. Ook kweek is niet langer toegestaan. Als u zo'n dier bezit, mag u hem houden tot het dier overlijdt. Verkoop of weggeven is niet toegestaan. U moet er bovendien voor zorgen dat er niet mee gekweekt wordt en dat de dieren niet kunnen ontsnappen om faunavervalsing te voorkomen.

- De marmerkreeft (*Procambarus fallax f. virginalis*) en de rode Amerikaanse rivierkreeft (*Procambarus clarkii*) werden in Nederland regelmatig verkocht voor in aquaria en/of vijvers. Deze kreeftsoorten staan sinds 2016 op de Unielijst invasieve exoten. In 2022 is de roestbruine Amerikaanse rivierkreeft (*Faxonius rusticus*) toegevoegd aan de Unielijst. Voor deze soorten geldt dus: (ver)koop en kweek zijn niet langer toegestaan en u moet er zorg voor dragen dat de dieren niet kunnen ontsnappen.
- Ook de Afrikaanse klauwkikker (*Xenopus laevis*) staat sinds 2022 op de Unielijst invasieve exoten, waarbij bovenstaande regels gelden.
- Twijfelt u of u een exotisch dier wel of niet mag houden (of verhandelen)? Kijk dan op <https://www.nvwa.nl/onderwerpen/invasieve-exoten/unielijst-invasieve-exoten>.

Voorbeelden Omgevingswet – Besluit actieve leefomgeving:

- Apen zijn op basis van artikel 11.99 in Nederland nooit toegestaan als huisdier, ongeacht hun CITES status.
- Ook verschillende wilde katachtigen zoals de leeuw, poema, caracal, lynx en Bengaalse tijgerkat zijn op basis van dit artikel in Nederland niet toegestaan als huisdier (artikel 11.99).
- Verder mogen bepaalde uit het wild afkomstige dieren niet als huisdier worden gehouden (artikel 11.101 en bijlage IX). Zo mag u bijvoorbeeld geen uit het wild gevangen genomen konijn houden of verhandelen.

Het Landelijk InformatieCentrum Gezelschapsdieren biedt onafhankelijke en betrouwbare informatie over het houden van huisdieren.

Versie: januari 2024

©LICG

Kijk voor de meest recente informatie op www.licg.nl